

Asia: VN/18837/2024

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kaupan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua aiheesta. Liitto edustaa Suomen elinkeinoelämän suurinta toimialaa: kaupan alaa. Päivittäis- erikois- auto- ja teknisessä kaupassa työskentelee yli 280,000 ihmistä. Kauppa on elinkeinoelämän suurin toimiala myös bruttokansantuotteella mitattuna. Se muodostaa noin 10 prosenttia Suomen BKT:stä.

Asetusluonnoksessa on tunnistettu hyvin se, että rakennuksen käyttäjä voi vaikuttaa energiankäyttönsä päästöihin ja rakennuksissa käytettävän uusiutuvan energian määrään energianhankinnan keinoin. On perusteltua huomioda se, että valtakunnallisesti (ja laajemminkin yhteispohjoismaisessa sähköjärjestelmässä) sähköntuotanto on kehittynyt voimakkaasti vähäpäästöisempään suuntaan. Viime vuosina on rakennettu voimakkaasti uutta uusiutuviin energialähteisiin perustuvaa sähköntuotantoa, joka ei perustu polttamiseen vaan aidosti uusiutuviin tuuli- ja aurinkoenergiaan. Uskomme tämän kehityksen jatkuvan myös tulevana vuosina.

Kaupan ala, erityisesti päivittäistavarakauppa on energiantensiivistä. Toimialan rakennuksissa syntyvää kylmäjärjestelmien hukkalämpöä (lauhde-energia) hyödynnetään vuosi vuodelta yhä enemmän rakennusten lämmitysenergiana. Eräänä keskeisenä energiatehokkuustoimenpiteenä viime vuosina onkin ollut hukkalämpöä hyödyntävien lämpöpumppujärjestelmien asentaminen tavanomaisten taloteknisten energiatehokkuutta parantavien toimenpiteiden ohella.

Huolimatta energiatehokkuuden parannuksista laskennallinen energiatehokkuus eli E-luku ei käytännössä alene kuin noin 10 %, ja usein se ei alene ollenkaan. Yksi keskeinen – tähän asetusehdotukseen liittyvä – syy sille, miksei E-luku yllä mainituissa tapauksissa juurikaan alene, liittyy juuri energiamuotojen kertoimiin ja erityisesti sähkön ja kaukolämmön kertoimien keskinäiseen suhteeseen. Säästetystä kaukolämmöstä E-lukulaskennassa syntyvä hyöty jää pieneksi,

sillä kaukolämmön energiamuodon kerroin on pieni. Vastaavasti lämpöpumpun E-luvun laskennassa huomioon otettava lisääntynyt sähkönkulutus kerrotaan sähkön energiamuotokertoimella, jonka lukuarvo on suuri. Sähkön kerroin on noin 2,4 kertaa korkeampi kuin kaukolämmön vastaava kerroin. Katsomme, että sähkölle ehdotettu energiamuodon kerroin on aivan liian korkea suhteessa kaukolämpöön.

Asetuksessa on ehdotettu, että määriteltyjä energiamuotojen kertoimia voidaan modifioida, mikäli hankittu energiamuoto on varmennetusti uusiutuvaa ja päästötöntä. Katsomme, että tämä esitys energiamuotojen kertoimien modifioimisesta tukee hyvin energiantuotannon kehittymistä edelleen kohti uusiutuvuutta ja lisäksi huomioi sen, että uusiutuvaa energiaa voidaan tuottaa valtakunnallisesti kustannustehokkaasti suuremmissa yksiköissä.

Asetusehdotuksen 2§:n sanamuoto on omiaan aiheuttamaan kysymyksiä ja epäselvyyttä. Verkkokohtaisuuden voidaan ymmärtää tarkoittavan sähkönmyyjän ja ostettavan sähköenergian laadun sijasta paikallista jakeluverkkoyhtiötä (sähköverkon haltija), joka ei voi vaikuttaa hankittavan sähkön laatuun.

Vastaavasti kaukolämpöverkkoon viitattaessa jää huomioimatta se, että samastakin kaukolämpöverkosta on mahdollista hankkia joko ns. tavallista tai sitten uusiutuvaa kaukolämpöä.

Ehdotamme, että termiä ”verkkokohtainen” täsmennetään vähintään perustelumuiotiossa niin, että sillä tarkoitetaan rakennukseen hankittavan energian laatua (tai että sillä tarkoitetaan rakennuksen sisäverkkoa kuten liittymämittareiden jälkeen olevaa kaukolämmön vaihdinta tai sähköverkon osaa).

On myös syytä huomioida, että Rakentamislain 14 §:n 1 momentin mukainen uusiutuvan energian osuudeksi on valtakunnallisesti määritelty 52 % (prosenttikertoimena 0,52) on lukuarvoltaan suurempi kuin kaukolämmölle ehdotettu energiamuodon kerroin 0,38. Näin ollen sellaiset rakennukset, jotka E-luvun laskennassa tarkoitetulla tavalla laskettuna kuluttavat selvästi enemmän kaukolämpöä kuin sähköenergiaa, täyttävät vaatimuksen automaattisesti. Tällaisia rakennuksia ovat esimerkiksi asuinrakennukset.

Liikerakennusten osalta tilanne E-lukulaskennassa tarkoitetulla tavalla laskettaessa on tyypillisesti se, että mm. kylmäjärjestelmien vuoksi laskennallisista sähköenergiaa kuluu selvästi enemmän kuin kaukolämpöä, ja kun myös sähkön energiamuodon kertoimeksi ehdotettu lukuarvo 0,9 on selvästi suurempi kuin 0,52 muodostuu E-luvusta aina suurempi kuin laskennallisesta uusiutuvan energian määrästä. Näin ollen liikerakennus voi täyttää uusiutuvan energian vaatimuksen ilman kohtuuttomia investointeja ainoastaan siten, että se hankkii alkuperävarmennetusti uusiutuvaa sähköenergiaa.

Energian laatu riippuu siitä, millaisen sopimuksen rakennuksen käyttäjä on valinnut. Energiatodistus ja energialuokka eivät siis enää välttämättä kuvaa tulevaisuudessa rakennuksen energiatehokkuutta vaan siihen tehtyjä hankintasopimuksia. Uudistuksen myötä uusiutuvaa energiaa ostava kiinteistö voisi kuluttaa kaksinkertaisesti lämpöä ja sähköä ja saada silti saman E-luvun.

Kari Luoto	Lauri Leskinen
Toimitusjohtaja	Johtava Asiantuntija
Kaupan liitto	Kaupan liitto

Hiilamo Simo
Kaupan liitto ry